

שנה שנייה

פרק כ"ח

כי תבא (תשי"ג)

א. שאלה
ב. כחוכן הברכות והקללות וכסדר שבהן נמצאת גם הקבלה, גם אי-הקבלה, נסה לבאר ולנמק את אי-ההקבלה שבהן:

והקללות

הברכות

(בתוכן!)
(בסדר!)
"

ט"ו
י"ז י"ח
כ" - כ"ה

1. א ב
2. ד ה
3. ז ח

- 1. (שים לב: בשאלה 1. יש לעמוד על כמה הבדלים: שזוי, יתר, חסר.)
- 2. רמב"ן לויקרא כ"ו ט"ז ד"ה וטעם ואף אני אעשה זאת לכם, החל מן ודע והבן עד וכל אלה רומזים כאלו יזכירו בפירוש ענין גלותנו. מה בין קללות שבפרשת בחקותי לקללות שבפרשתנו לפי דעתו? מה הן הוכחותיו?
- 3. רמב"ן מ"ב ד"ה הצלצל תחל מן ודע כי ההוכחות במארה ובמהומה, עד וכבר פרשתי בסדר בחקותי.

- 1. מה הקסי בסדר התוכחות בפרשתנו שברצונו לתרצו וכיצד הוא מתרצו?
- 2. השוה את סוף דבריו הנ"ל: אבל אחרי היותנו בגלות, עד כי אני ה, אלו קיכם לדברי אברבנאל: ואם היות שכתב הרמב"ן אחרי היותנו בגלות לא נתקללו מעשי ידינו וכו'. אינו כן חוץ מכבוד תורתו שעם היות שבגלות פעמים רבות מצאנו מנוח לכף רגלינו בעמל ידינו ובסחורה, הנה בעבודת האדמה אשר בה יברך הגבר בהיותנו בגלות תמיד נתקללה ארצנו, עד אשר מפני זה נמנעו היהודים מכל עבודת האדמה בכל מקום אשר דרכה כף רגליהם וכל שכן בארץ הנבחרת שמיום צאת ממנה השכינה פנה זיוה, פנה הודה, פנה הדרה והארץ לא נתנה יכולה בימי קדם, עד שמפני זה יעד הנביא יחזקאל (ל"ז) לימות המשיח: ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל. לכן אומר כאן שאחרי החרבן גם שיהיו כיואר העמים בעבדם עץ ואבן לא יהיה כחם בעבודת האדמה, כי לא יתברכו בה כמחם. וכאמר הנביא (הושע ט'): אל תשמח ישראל אל גיל בעמים, כי זנית מעל אלו קיין... גרן ויקב לא ירעם...

מתוך דברי שניהם נובע הבדל רב בהערכת חיי הגלות. מהו ההבדל הזה? (הערות: בדברי הרמב"ן יש לקרא במקום "בשאר העמים" - "אבל אנחנו בארצות כשאר העמים", לפי הספר מצרף לכסף, וכן גם גירסת אברבנאל.)

- ד. 1. רמב"ן ז' ד"ה ברוך אתה בבוואך.
- 2. מה ראה רמ"י להביא דברי המדרש המוצא את הפסוק מידי פשוטו?
- 3. רמב"ן ז' ד"ה ובטבעה דרכים.
- 4. הבא עדים מן הכתובים לשמוש זה של המלה "שבעל".
- 5. ראב"ע ח' ד"ה טנאך. מה פרוש "הוא מוקדם ומאוחר עם משארותיך"?
- 6. ראב"ע ט"ו ד"ה לקיטך: מה קשה לו?
- 7. "כ"ג" ובחרב, מה מכריחו לפרש כך בנגוד לרמ"י?
- 8. "כ"ו" ואין מחריד, מה קשה לו?
- 9. "ל"ב" וכלות, כיצד הוא מפרש שמואל ב' י"ג ל"ט?

ה. כ"ט, והיית ממטט בצהרים כאשר למטט הארץ באפלה. האם יש להבין פסוק זה כמשמעו או בטובנו משאל?

(השוה דברי הגמרא מגילה כ"ד ע"א: אמר ר' יוסי כל ימי הייתי מצטער על מקרא זה: והיית ממטט בצהרים כאשר למטט הארץ באפלה וכי מה איכפת ליה לעור בין אפלה לאורה? עד שבא מעשה לדין, פעם אחת הייתי מהלך באיטון לילה ואפלה וראיתי סומא ואבדקה בידו אמרתי לו: בני אבוקה זו למה לך? אמר לי: כל זמן שאבוקה בידי בני אדם דוחין אותי ומצילין אותי מן הפהתים ומן הקוצים וכן הברקנים.)